

Dr. G. Humbert: Agrarstatistische Untersuchungen über den Einfluss des Zuckerrübenbaus auf die Land- und Volkswirtschaft unter besondere Berücksichtigung der Provinz Sachsen. Jena, 1877. (114 S.).

Provinsen Sachsens landøkonomiske Ejendommelighed er Roedyrkning. Netop i dette Roekulturens og Sukkerindustriens Land har det en særlig Interesse statistisk at undersøge, hvorledes Landbruget har udviklet sig under hine Faktorerens Paa-virkning. Skrider man til en saadan Undersøgelse, bør man imidlertid ikke slaa sig til Ro med de almindelige Angivelser og Tal, der maaske kunne uddrages af officielle Høsttabeller, Tallet paa Sukkerfabriker, Mængden af de dyrkede Roer etc.; — ved Hjælp af saadanne almindelige Angivelser vil man kun sættes i Stand til at skjelne Billedets Omrids. Den almindelige Undersøgelse bør, naar man ønsker exakte Resultater, suppleres ved Detailundersøgelser af enkelte bestemte Landejendomme, med og uden Roekultur. Her kunne nu to Veje følges: man kan i Detailundersøgelserne af Roekulturens Indflydelse paa Landbruget *enten* sammenligne de Resultater, der nu opnaas paa en Roekultur-Landejendom, med de Resultater der tidligere opnaaedes paa den samme Gaard, dengang da den ikke gav sig af med Roer, — *eller* man kan sammenligne de samtidige Resultater paa to Gaarde, hvoraf den ene dyrker Roer, den anden ikke, medens de i alle andre Retninger ere saa vidt muligt ens stillede. Den første Fremgangsmaade har Fordelen ved Enhed i Sted, men den mangler Enhed i Tid; — den anden har Fordelen ved Enhed i Tid, men mangler Enhed i Sted. Da de to Fremgangsmaader saaledes have modsatte Fordele og modsatte Mangler, har Dr. Humbert i sin Detailstatistik saa vidt muligt søgt at kombinere dem. Det var hans Opgave paa Basis af omfattende detailstatistiske Sammenstillinger, foretagne i et af Roekulturens Hovedhjem, at sammenligne de Resultater, der opnaas hvor der dyrkes Roer, med de Resultater, der opnaas hvor der ikke dyrkes Roer. Denne Sammenligning fremviser, at Roekulturen gennemgaaende har haft en særdeles heldig Indflydelse paa alle Landbrugets Brancher, — i Provinsen Sachsen, vel at mærke. Med Hensyn

til Jordens Benyttelse, Brakkens Afskaffelse, den animalske og den vegetabiliske Produktion, Jordens Behandling, Gødning, Industriens Udvikling etc. etc., — kort sagt: «i alle Retninger har Roekulturen været gunstig, og har i flere Henseender indvirket yderst intensivt paa Landbruget, ja det hele økonomiske Liv», — i Sachsen, som sagt; selvfølgelig kan man ikke uden Videre slutte fra et Land til et andet.

Sukkerindustrien er i Tyskland ikke opstaaet ifølge en fri Udvikling. Det er først Kontinentalsystemet, i Begyndelsen af dette Aarhundrede, og derefter den høje Indførselstold paa udenlandsk Sukker, der fik Tyskland til at lægge sig efter Sukkerproduktionen. Beskyttelsen er senere bleven stedse mindre og Afgifterne stedse større; — alligevel blev Sukkerproduktionen ikke mindre; «netop Kampen for Tilværelsen udviklede den unge Industrigrens Teknik, saa at Udbyttet blev betydeligt bedre; medens man endnu i Fyrrerne (under stærk Beskyttelse) i Almindelighed brugte 20 Centner Roer for at vinde 1 Centner Sukker, bruger man nu (under kun svag Beskyttelse) gjenemsnitligt kun 12¹/₂ Centner, ja under særligt gunstige Forhold kun 10 Centner, samtidigt med at man faar langt bedre Produkter.» — Den Industri, der nu engang har udviklet sig, bør behandles med Hensynsfuldhed; deri har Dr. Humbert selvfølgelig Ret. Men han fremhæver ogsaa, og det ligeledes med Rette, at der i den Omstændighed, at Sukkerindustrien nu har udviklet sig til en Rigdomskilde for Tyskland, slet ikke ligger noget Bevis for, at Regeringerne handlede rigtigt, dengang de med Kunst opelskede denne Industrigren; — for at afgjøre dette Spørgsmaal maatte man opgjøre — hvad man ikke kan — Balancen mellem de Ofre, Beskyttelsesforholdsreglerne paaførte Befolkningen, og de Goder, den udviklede Industri senere har bragt.

Dr. Simon Nelson Patten: Das Finanzwesen der Staaten und Städte der nordam. Union. Jena, G. Fischer. 1878. (61 S.).

Mellem det i de enkelte forenede Stater gjældende Beskatningssystem og det, der er gennemført for Unionen i dens